

Téma hn

19.8.2011, Hospodářské noviny, 14, Česko

Jan Klesla

Revize insolvenčního zákona Ministerstvo spravedlnosti chystá nová pravidla, která mají firmám pomoci vyhnout se konkurzu

Fokus

Sazka, ECM nebo OP Prostějov, všechny tyto firmy mají jedno společné – skončily v konkurzu. Přitom mohly dále fungovat a splatit dluhy podle plánu dohodnutého s věřiteli. To v případě, že by zvolily takzvanou reorganizaci. Jenže to se v Česku kvůli současnému insolvenčnímu zákonu příliš neděje. Za necelé čtyři roky jeho platnosti bylo rozhodnuto o 5170 konkurzech s rozprodejem majetku a jen v 51 případech o reorganizaci, kdy firma běží dál.

Brzy však již může být všechno jinak. Změnu by měla přinést novela insolvenčního zákona, kterou připravuje ministerstvo spravedlnosti. S konkrétními návrhy již nyní přišlo sdružení Turnaround Management Association ČR, pobočka americké společnosti zabývající se insolventními, která sdružuje finanční poradce, právníky i zástupce bank a velkých společností. Její členové jsou i v expertní skupině ministerstva.

A co by se mělo změnit? Právníci navrhují především insolvenční řízení zrychlit, umožnit více podnikům záchranu prostřednictvím reorganizace a zaměřit se i na problémy spojené s velkými případy – například výměnu managementu.

Starý management z kola ven Právě staré vedení firmy v insolventci je pro věřitele jedním z nejcitelnějších problémů. Jeho výměna sehrála podle Daniela Hříbala, ředitele restrukturalizace a vymáhání České spořitelny, zásadní roli v prvním velkém a dodnes nejúspěšnějším případě textilní společnosti Kordárna. „Podařilo se nám ještě před začátkem řízení dohodnout s majiteli na dosažení krizového managementu,“ vysvětluje.

Případ Kordárny je ale výjimkou. Většinou se totiž staré vedení ve firmě udrží. Zvláště banky však potom nechtějí, aby manažeři, kteří řídili firmu předtím, ji vedly i během reorganizace, a proto raději volí konkurz. To byl i případ ECM nebo Sazky, které jsou jinak označovány za ideální kandidáty na reorganizaci.

Možnost reorganizace zahájené a vedené věřiteli je tak dosud jen na papíře, za celou dobu úspěšně neproběhla ve velké firmě ani jediná a mnozí pochybují, že věřitel může bez spolupráce vlastníků a managementu připravit nezbytný a velmi podrobný reorganizační plán.

Záchrana i pro menší firmy Možnost zachránit se by také měla být přístupná i menším firmám. Nyní musí mít alespoň 100 zaměstnanců a 100 milionů ročního obrátu, aby mohli přijít s návrhem na reorganizaci. Tento limit se zdá příliš přísný.

„Byl to výsledek kompromisu. Nevidím důvod, proč by se nemohl změnit, chybí mi ale analýza toho, kolik by to mělo být,“ říká Bohumil Havel z PRK Partners, spoluautor zákona a autor připravovaného nového obchodního zákoníku.

Druhou možností, jak mohou malé podniky přežít i při nesplnění kritérií, je takzvaná „předbalená“ reorganizace. Dlužník má možnost dohodnout se alespoň s polovinou věřitelů a předložit soudu již schválený reorganizační plán.

Radek Kraus z advokátní kanceláře **NSG Morison** uvádí příklad prodejce automobilů AuTec Group, a. s., který se dostal do potíží a konkurz se zdál nevyhnutelný. Nakonec přežil díky dohodě se zaměstnanci a především věřiteli a úspěšně prošel reorganizací.

Na vypracování plánu má však dlužník pouze 15 dnů od vyhlášení úpadku. „To je při takto komplexním dokumentu často nemožné,“ dodává Kraus. Prodloužení lhůty až na několik měsíců by však mohlo být na úkor věřitelů, jejichž naděje, že dostanou alespoň část svých peněz zpět, se může snižovat s každým dnem.

Stigma insolvence Lukáš Horáček, finanční ředitel Spolchemie a tajemník TMA, vidí hlavní problém v rychlosti procesu, která má význam pro ozdravení firmy i výtěžek pro věřitele. To souvisí i s poněkud odlišnou mentalitou českých podnikatelů.

„Zahraniční klient začne insolvenční řízení řešit ve chvíli, kdy ví, že za měsíc či dva nebude mít prostředky na zaplacení faktur. Domácí podnikatelé problémy často řeší, až když žádné finance nemají,“ uvádí Petr Kuhn, partner advokátní kanceláře White & Case a další z autorů zákona.

Jak ale dodává, zpřísnění povinnosti podat insolvenční návrh může být i kontraproduktivní tím, že do insolvence vtáhne podnikatele, kteří by tam skončit nemuseli.

Insolvenční nálepka má u nás totiž stále likvidační důsledky. Mentalita v zahraničí je jiná a úspěšné insolvence se nebojí.

Výrok Franka Bormana, bývalého ředitele Eastern airlines, „Kapitalismus bez insolvenčního řízení je jako křesťanství bez pekla“ už zlidověl. Například Henry Ford si jím prošel hned třikrát a z jednoho z nich vznikl i pozdější konkurent Chrysler.

O konečné podobě novely rozhodne ministerstvo spravedlnosti, které by ji mělo předložit příští rok.

„V současnosti kompletujeme množství podnětů, které vyhodnotíme a zpracujeme do legislativního návrhu,“ uvedl Jiří Hovorka z tiskového odboru ministerstva.

Hlavní návrhy na změny v insolvenčním zákoně

1

Specializace soudců a insolvenčních správců na velké případy – vytvoření elitní skupiny správců a zkušenostmi a dohledem by mělo pomoci úspěšnějšímu řešení velkých případů.

2

Transparentní pravidla ustanovování správců – každý krajský soud si v současnosti stanovuje vlastní pravidla, jak a z jakého seznamu správce vybírá. Nově by měla vzniknout jasná pravidla, aby se předešlo spekulacím a pochybám.

3

Omezení role managementu a možnost jeho výměny – nedůvěra ve stávající management je jedním z hlavních důvodů, proč věřitelé raději společnost rozprodají v konkurzu. Měli by získat možnost starý management vyměnit.

4

Změkčení předpokladů pro reorganizaci – pro záchranu v reorganizaci se kvalifikují jen společnosti s alespoň 100 zaměstnanci a zároveň 100 miliony korun obratu, hranice by se měla snížit, anebo jedno z kritérií zcela zrušit.

5

Delší lhůta pro dohodu dlužníka s věřiteli – dlužník se může dohodnout s věřiteli a předložit plán i při nesplnění kritérií obratu a počtu zaměstnanců, ale má na to jen 15 dnů od prohlášení úpadku, lhůta by se měla prodloužit.

Nejznámější případy insolvenčních řízení

Kordárna

První velký případ insolvence podle nového zákona, dodnes nepřekonaná úspěšná reorganizace výrobce textilu vedla k prodeji novému investorovi a uspokojení věřitelů.

Sklárny

Skupiny výrobců českého skla, například Crystalex, se dostaly do potíží kvůli krizi, postupně všechny továrny zastavily výrobu a řízení se začalo protahovat, některé znovu začínají.

Oděvní podnik Prostějov

Slavný výrobce oděvů si získal nové jméno jako nejproblematictější insolvenční řízení, rozhodnutí byla zrušena a došlo i na změnu soudce, dosud nevyřešeno.

Sazka

Dřívější loterijní monopol a zdroj financí českého sportu se uvádí jako příklad věřiteli odmítnuté reorganizace kvůli nedůvěře ke starému managementu, v rámci konkurzu se má prodat ve výběrovém řízení.

Orco Developerská společnost prošla díky sídlu ve Francii insolvenčním řízením před zahraničními soudy.

ECM

Městský soud v Praze prohlásil insolvenční řízení i přes formální sídlo v Lucembursku, letos v červenci poslali věřitelé developera do konkurzu.

Konkurz, nebo reorganizace?

? Insolvenční řízení se zahajuje podáním insolvenčního návrhu soudu.

? Pokud soud návrh přijme, rozhodne o úpadku společnosti.

? Věřitelé mohou následně poslat podnik do konkurzu, kde se zpeněží veškerý zbylý majetek.

? Případně mohou dát firmě ještě šanci a přistoupit na takzvanou reorganizaci – pokračuje v podnikání podle předem stanoveného plánu. Udržet firmu při životě má být snazší. Díky změně zákona

zdroj: Creditreform Kapitalismus bez insolvenčního řízení je jako křesťanství bez pekla. Frank Borman bývalý ředitel, Eastern Airlines